

Část IV.

SOCIÁLNÍ ZÁSADY A SOCIÁLNÍ VYZNÁNÍ

PŘEDMLUVA

Evangelická církev metodistická usilovala od samého začátku o sociální spravedlnost. Její členové často zaujímalí stanoviska ke sporným otázkám, které se týkají křesťanských zásad. Už první metodisté bojovali proti obchodování s otroky, pašování a krutému zacházení s vězni.

V roce 1908 přijala severní Metodistická episkopální církev (Methodist Episcopal Church, North) Sociální vyznání. V následujícím desetiletí vydala Metodistická episkopální církev jižní (Methodist Episcopal Church South) a Metodistická protestantská církev (Methodist Protestant Church) podobné prohlášení. Spojená evangelická bratrská církev (Evangelical United Brethren Church) přijala roku 1946 Sociální zásady, v době, kdy se spojily Spojení bratři a Evangelická církev. V roce 1972, čtyři roky po spojení Metodistické církve (Methodist Church) a Spojené evangelické bratrské církve (Evangelical United Brethren Church) roku 1968, přijala Evangelická církev metodistická (United Methodist Church) nové Sociální zásady, které byly revidovány roku 1976 (a pak na každé následné Generální konferenci).

V Sociálních zásadách se snažila Generální konference vyjádřit po modlitbách a uváženě svůj postoj k základním otázkám současného světa. Podle metodistické tradice tak činila na pevném biblickém a teologickém základě. Sociální zásady jsou výzvou k věrnosti a mají v prorockém smyslu vysvětlovat a přesvědčovat, nejsou však církevním zákonem. Jsou pro všechny členy Evangelické církve metodistické výzvou k modlitbám a odpovědnému svědectví víry a jednání.

ÚVOD

Vyznáváme svou víru v Boha, našeho Stvořitele a Otce, v Ježíše Krista, našeho Spasitele, a v Ducha svatého, který nás vede a zachovává. Vyznáváme, že při narození, v životě, ve smrti a na věčnosti jsme zcela závislí na Bohu. Skryti v Boží lásce zdůrazňujeme, že život má hodnotu, a vyznáváme, že jsme se často prohřešili proti Boží vůli, jak nám je zjevena v Ježíši Kristu. Nebyli jsme vždy věrnými správci toho, co nám Bůh, náš Stvořitel, svěřil. Často jsme byli liknavými následovníky Ježíše Krista, který chce spojit všechny lidi v jedno společenství lásky. Ačkoli nás Duch svatý vede, abychom byli novým stvořením v Kristu, nejednali jsme vždy jako Boží lid ve vztahu s druhými a ve vztahu

k zemi, kterou obýváme. Jsme vděční za Boží odpouštějící lásku, ze které žijeme a která nás soudí, a stvrzujeme svou víru v nesmírnou hodnotu každého člověka. Proto obnovujeme svůj závazek být věrnými svědky evangelia nejen do posledních končin světa, nýbrž i ve všech oblastech našeho každodenního života a usilování.

1) ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Celé stvoření patří Bohu. Jsme odpovědní za to, jak je užíváme a zneužíváme. Je třeba vážit si a zachovat vodu, vzduch, půdu, minerální bohatství, zdroje energie, rostliny, zvířata a vesmír nejen proto, že jsou pro člověka užitečné, ale proto, že jsou Božím stvořením. Bůh nám svěřil správu nad stvořením. Měli bychom vykonávat tyto správcovské povinnosti s láskyplnou péčí a úctou. Ekonomický, politický, sociální a technický vývoj zvýšil počet lidí a prodloužil a zbohatil lidský život. Avšak tento vývoj měl za následek regionální opad listí ze stromů, drastické vyhynutí živočišných druhů, hrozné lidské utrpení, přelidnění a zneužívání a nadměrnou spotřebu přírodních a neobnovitelných zdrojů, zejména v průmyslových oblastech. Tento přetrvávající trend ohrožuje přirozené dědictví, které Bůh svěřil všem generacím. Uvědomme si proto odpovědnost církve a jejích členů a přisudme změnám v ekonomické, politické, sociální a technické oblasti prvořadý význam a usilujme o ekologicky vyváženější a snesitelnější svět, který povede k lepší kvalitě života pro celé Boží stvoření.

a) Voda, vzduch, půda, nerosty, rostliny

Podporujeme takovou sociální politiku, která vede k omezování a kontrole vedlejších průmyslových zplodin a odpadů, která usiluje o bezpečné zpracování a uložení jedovatého a atomového odpadu s výhledem na jejich úplné odstranění. která podporuje omezování domovního odpadu, která se snaží o přiměřenou recyklaci a likvidaci komunálního odpadu a o čistotu ovzduší, vody a půdy. Žádáme zachování vzrostlých lesů a jiných nenahraditelných přírodních pokladů, jakož i zachování ohrožených rostlinných druhů. Podporujeme opatření k zachování a obnově přirozených ekosystémů. Podporujeme taková opatření, která při produkci, zpracování a konzervaci potravin vyvíjejí alternativy k chemickým látkám, a důrazně naléháme na přiměřený průzkum jejich vlivu na stvoření dříve, než se začnou používat. Žádáme vypracování mezinárodních dohod o spravedlivém využívání přírodních zdrojů pro blaho všech, pokud je přitom zachována neporušenost země.

b) Využití zdrojů energie

Zdůrazňujeme přirozenou hodnotu celého stvoření. Podporujeme taková sociální opatření, která směřují k rozumnému využívání zásob energie pro potře-

by člověka a která redukuje nebo zastavují takové procesy výroby energie, jež ohrožují zdraví, bezpečnost a samu existenci současného a budoucího lidského a ostatního stvoření. Podporujeme všechny snahy o šetření energií a odpovědné zacházení s veškerými zdroji energie, zejména rozvoj obnovitelných zdrojů energie, aby zůstala zachována kvalita života na zemi.

c) Živočišný svět

Podporujeme zákony, které chrání život a zdraví živočichů, včetně takových zákonů, které zajišťují dobré zacházení s domácími zvířaty, užitkovými zvířaty a s pokusnými zvířaty, bezbolestnou porážku zvířat, poskytujících maso, a bezbolestné zabíjení ryb a drůbeže. Podporujeme ochranu všech živočišných druhů, zejména těch, kterým hrozí vyhubení.

d) Vesmír

Známy i neznámý vesmír je Božím stvořením a zasluhuje stejnou úctu, jakou máme prokazovat zemi.

e) Věda a technika

Pokládáme vědeckou práci za legitimní poznávání stvořeného světa. Nároky vědy popisovat stvořený svět pokládáme za oprávněné, pokud se věda nesnaží formulovat autoritativní výpovědi o otázkách teologických. Techniku pokládáme za legitimní zacházení s Božím stvořeným světem, pokud vylepšuje životní podmínky lidí a uschopňuje Boží děti, aby rozvíjely své Bohem dané tvůrčí schopnosti, aniž by přitom narušovala naše etické zásady týkající se vztahu člověka ke stvořenému světu.

I když uznáváme důležitý význam vědy a techniky, jsme také přesvědčeni, že teologický výklad světa lidské zkušenosti je důležitý, abychom správně pochopili místo člověka ve stvořeném světě. Věda a teologie se vzájemně doplňují a nevyklučují. Proto povzbuzujeme k dialogu mezi vědci a teology a společně hledáme možnosti, jak zachovat život na zemi a z Boží milosti zvýšit kvalitu našeho společného života.

f) Nezávadnost potravin

Podporujeme taková opatření, která chrání zásobování potravinami a zajišťují právo veřejnosti na informace o složení konzumovaných potravin. Žádáme přísné inspekce a kontroly týkající se biologické nezávadnosti všech potravin, určených pro spotřebu lidmi. Žádáme nezávislé testování chemických látek v potravinách a stažení těch potravin z trhu, které obsahují nebezpečné procento pesticidů, herbicidů nebo fungicidů, zbytky zvířecích antibiotik, steroidů nebo

hormonů, nebo jsou vzduchem, zeminou nebo vodou kontaminovány zplodinami spaloven nebo jiných průmyslových podniků. Žádáme jasné označení všech zpracovaných nebo změněných potravin a jasné bezpečnostní testy, než se dostanou na trh. Stavíme se proti snížení standardů pro organické potraviny. Žádáme taková opatření, která podníti a podpoří postupný přechod k zdravému a organickému zemědělství.

2) LIDSKÉ SPOLEČENSTVÍ

Společnost zajišťuje předpoklady pro takový rozvoj člověka, který mu umožní dospět k plnému lidství. Jsme přesvědčeni, že máme zavádět, podporovat a rozvíjet nové formy společenství, které vedou k plnému rozvoji osobnosti. Pro nás je důležitý biblický názor, že všichni lidé jsou vzácní proto, že je stvořil Bůh a že je v Ježíši Kristu miluje, nikoli proto, že vykonají něco záslužného. Proto podporujeme takové společenské klima, které zachovává a buduje lidskou společnost ku prospěchu a růstu všech. Povzbuzujeme všechny jednotlivce, aby byli citliví vůči ostatním v tom, že budou používat přiměřenou mluvu, která zahrnuje všechny. Hanlivá mluva (vzhledem k rase, národnosti, etnickému původu, pohlaví, sexualitě a fyzickým odlišnostem) nesvědčí o vzájemné úctě a je v rozporu s evangeliem Ježíše Krista.

a) Rodina

Rodina je základním společenstvím, ve kterém jsou lidé motivováni a vedeni k vzájemné lásce, odpovědnosti, úctě a věrnosti. Zdůrazňujeme, že otcové a matky jsou pro všechny děti důležité. Chápeme rodinu spíše jako širší celek než jako dvougenerační jednotku rodičů a dětí (základní rodina) a počítáme k ní i rozšířenou rodinu, to znamená rodiny s adoptovanými dětmi, samoživitele, rodiny s nevlastními dětmi a bezdětné manžele. Zdůrazňujeme společnou odpovědnost muže a ženy při výchově a podporujeme sociální, hospodářské a náboženské snahy o zachování a posilování rodinných svazků, aby každý člen rodiny mohl dozrát v plnou osobnost.

b) Jiná křesťanská společenství

Kromě toho si vážíme snah o vytváření nových forem křesťanského společenství jako jsou společná hospodářství (*Koinonia farms*), určité klášterní a jiné řády a další formy křesťanského spoluzití. Vybízíme církev, aby jevila pochopení pro potřeby a záměry takových křesťanských skupin a hledala možnosti, jak sloužit jim a skrze ně jiným.

c) Manželství

Manželství pokládáme za posvátný svazek, který spočívá v tom, že muž a žena spolu žijí v lásce a oddanosti, ve vzájemném podpírání a věrnosti. Věříme, že na takovém manželství spočívá Boží požehnání, i když zůstane bezdětné. Odmítáme takové společenské normy, které kladou v manželství jiná měřítká pro ženy a pro muže. Podporujeme ty zákony, které definují manželství jako svazek jednoho muže a jedné ženy.

d) Rozvod

Božím záměrem je celoživotní, věrné manželství. Církev musí vykonávat poradenství před uzavřením a po uzavření manželství, aby pomohla vytvořit a zachovat zdravá manželství. Jestliže se manželé odcizí jeden druhému natolik, že i po vážném zkoumání a zvážení všechny pokusy o smíření ztroskotají, je rozvod politováníhodnou alternativou. Rmoutí nás zhoubné emocionální, duchovní a ekonomické následky rozvodu pro všechny účastněné a jsme znepokojeni vysokým procentem rozvodů.

e) Svobodní muži a svobodné ženy

Zdůrazňujeme integritu lidí žijících svobodně a odmítáme všechny společenské praktiky a všechny postoje, které tyto svobodné lidi diskriminují nebo proti nim vytvářejí předsudky.

f) Ženy a muži

Spolu s Božím slovem dosvědčujeme, že před Bohem mají muž a žena stejnou cenu. Odmítáme mylný názor, že by bylo jedno pohlaví nadřazeno druhému, že jedno pohlaví musí proti druhému bojovat a že příslušníci jednoho pohlaví mohou dosáhnout lásky, moci a uznání pouze na úkor druhého pohlaví. Zejména odmítáme představu, že Bůh stvořil lidi jako neúplné bytosti, které se stanou úplnými pouze ve spojení s druhým. Vybízíme muže i ženy, aby se spolu dělili o moc a vedení. Mají se učit svobodně dávat a přijímat, stát se osobitými bytostmi a respektovat individualitu druhých. Pro každého člověka hledáme možnosti, aby miloval a byl milován, hledal a nalézal spravedlnost a mohl se samostatně eticky rozhodovat. Chápeme rozdílnost pohlaví jako Boží dar, který má obohacovat rozmanitost lidských zkušeností a perspektiv. Odmítáme takové postoje a tradice, které tento dobrý dar zneužívají k tomu, aby příslušníky jednoho pohlaví učinili ve vztahu k druhému pohlaví zranitelnějšími.

g) Lidská sexualita

Přijímáme sexualitu jako dobrý Boží dar pro všechny lidi. Jsme přesvědčeni,

že k plnému lidství patří, aby lidé, církve a společnost tento dar přijali a uznali. Vybízíme všechny lidi, aby s tímto darem zacházeli disciplinovaně a odpovědně, k dobru svému, k dobru druhých i celé společnosti. Uznáváme také, že naše pochopení tohoto složitého daru je omezené a povzbuzujeme lékařské, teologické a sociální vědní obory, aby spojily své úsilí k dokonalejšímu pochopení lidské sexuality. Žádáme církve, aby dala podněty ke spolupráci těchto vědních oborů při řešení této tak složité otázky. V souvislosti se svým chápáním tohoto Božího daru si uvědomujeme, že nás Bůh volá, abychom hledali odpovědné, závazné a láskyplné formy projevů sexuality.

Ač jsou všichni lidé sexuálními bytostmi, ať jsou nebo nejsou ženatí nebo vdané, můžeme souhlasit se sexuálními vztahy pouze v rámci manželského svazku. Sexualitu lze zneužívat v manželství i mimo manželství. Odmítáme všechny projevy sexuality, které poškozují nebo ničí lidskou důstojnost, kterou nám Bůh dal do vinku, a souhlasíme jen s takovými projevy sexuality, které jsou v souladu s lidskou důstojností. Jsme přesvědčeni, že sexuální vztahy, v nichž jeden partner využívá nebo zneužívá druhého nebo kdy se partneri střídají, jsou neslučitelné s křesťanským způsobem života a škodí jednotlivcům, rodinám a společnosti.

Odsuzujeme všechny formy komercializace a vykořisťování sexuality, které zraňují a ponižují lidskou osobnost. Požadujeme přísné celosvětové zákony zakazující sexuální vykořisťování a zneužívání dětí dospělými a podporujeme úsilí o zákonný a finanční postih pachatelů. Žádáme vytvoření přiměřených ochranných, poradních a pastoračních institucí pro děti, které byly zneužity. Trváme na tom, aby všichni lidé, bez ohledu na stáří, pohlaví, stav nebo sexuální orientaci, měli zajištěna lidská a občanská práva.

Pokládáme za nutnou obsáhlou a kladnou sexuální výchovu dětí a mladistvých, přiměřenou jejich věku, a sexuální poradenství dospělých. Církev má jedinečnou možnost poskytnout kvalitativně dobré poradenství a dobrou výchovu v této oblasti.

Homosexuálně orientovaní lidé nemají menší cenu než heterosexuálně orientovaní. Všichni lidé potřebují péči a vedení církve při zápase o naplnění svého bytí a duchovní a emocionální péči společenství, které vede ke smíření s Bohem, s druhými lidmi a se sebou samým. Evangelická církev metodistická neomlouvá praktikování homosexuality a pokládá tuto praxi za neslučitelnou s křesťanskou zvěstí. Zdůrazňujeme, že Boží milost je pro všechny a chceme se snažit žít spolu v křesťanském společenství. Žádáme rodiny a sbory, aby neodmítaly a nezatracovaly lesbické a homosexuální členy a přátele. Zavazujeme se ke službě všem lidem a se všemi lidmi.

h) Násilí a zneužívání v rodině

Každá forma násilí a zneužívání v rodině, ať slovní, psychická, fyzická nebo sexuální, poškozují lidské svazky. Povzbuzujeme církev, aby pro oběti tohoto násilí vytvářela ochranné prostředí, poradenství a pomoc. I když odsuzujeme počínání toho, kdo se dopouští zneužívání, připomínáme také, že i pachatel potřebuje Boží spasitelnou lásku.

i) Sexuální obtěžování

Jsme přesvědčeni, že lidská sexualita je dobrým Božím darem. Sexuální obtěžování je zneužitím tohoto dobrého daru. Jako sexuální obtěžování označujeme nežádoucí sexuální narážky, přiblížení nebo vyzývání, a to slovy nebo způsoby chování, které druhý člověk chápe jako ponižující, zastrašující nebo donucující. Sexuální obtěžování zneužívá daného mocenského postavení a nemusí souviset jenom se sexualitou. Kromě jiného zahrnuje vytváření nepříznivého pracovního prostředí, které umožňuje obtěžování a plyne z diskriminace na základě pohlaví. Kdekoli se ve společnosti vyskytne sexuální obtěžování, vytváří na rozdíl od výchovného prostředí nečisté, nátlakové a potupné podmínky. Sexuální obtěžování podkopává sociální záměr stejných možností pro muže a ženy a vzájemnou úctu mezi nimi. Nežádoucí sexuální přiblížování je špatné a diskriminující. Sexuální obtěžování je překážkou pro mravní poslání církve.

j) Umělé přerušování těhotenství

Počátek a konec lidského života jsou Bohem dané meze lidské existence. Zatímco lidé do jisté míry dokázali ovlivnit okamžik smrti, mají nyní také úděsnou možnost rozhodovat, kdy a zda vůbec se narodí nový člověk. Naše víra v posvátnost nenarozeného lidského života nám nedovoluje schvalovat umělé přerušování těhotenství. Jsme však povinni brát ohled na posvátnost života a na blaho matky, pro kterou by nechtěné těhotenství mohlo znamenat těžkou újmu. V souladu s tradičním křesťanským učením si uvědomujeme možnost tragického konfliktu života proti životu, který by mohl umělé přerušování těhotenství ospravedlnit. V takovém případě jsme pro možnost legálního přerušování těhotenství prostřednictvím odborného lékařského zákroku. Nemůžeme však souhlasit s umělým přerušením těhotenství jako prostředkem plánované rodiny. Naprosto je odmítáme jako prostředek k volbě pohlaví. Odmítáme pozdní přerušování těhotenství známé jako dilatace a extrakce a požadujeme ukončení této praxe, kromě případů, kdy je život matky v nebezpečí a jiné lékařské zásahy nejsou možné, nebo kdy se vyskytnou vážné anomálie na plodu, které činí život nemožným. Vyzýváme všechny křesťany, aby pečlivě a na modlitbách zkoumali, za jakých předpokladů lze umělé přerušování těhotenství ospravedlnit.

Zavazujeme církev, aby poskytovala radu a pomoc těm, kdo chtějí přerušit těhotenství, kdo se ocitnou v těhotenské krizi nebo kdo své dítě přivedou na svět. Povzbuzujeme zejména církev, vládu a sociální instituce, aby podpořily a usnadnily možnost adopce.

Zákony a nařízení nemohou být dostatečným vodítkem pro křesťanské svědomí. O umělém přerušení těhotenství by se proto mělo rozhodnout pouze po pečlivém zvážení a po modlitbách všech zúčastněných stran a po lékařské, pastorační a jiné odborné konzultaci.

k) Služba těm, kdo prodělali umělé přerušení těhotenství

Vybízíme kazatele, aby se informovali o příznacích a způsobech chování, které se projeví v souvislosti se stresem po umělém přerušení těhotenství. Dále povzbuzujeme místní sbory, aby všem, kdo hledají pomoc, poskytly informace o poradnách, které nabízejí pomoc při překonání stresu po přerušení těhotenství.

l) Adopce

Děti jsou darem od Boha a jako takové je máme vítat a přijímat. Uznáváme, že určité okolnosti kolem narození mohou komplikovat výchovu dítěte. Matka dítěte, případně rodiče, kteří dají své dítě k adopci, ujistíme o své podpoře. Uvědomujeme si zoufalství, sílu a odvahu matky, případně rodičů, kteří v naději, lásky a na modlitbách svěří své dítě jiným lidem. Uznáváme také obavy, sílu a odvahu těch, kdo se v naději, lásky a na modlitbách rozhodnou starat se o dítě. Podporujeme přání adoptivních rodičů vychovávat adoptované dítě jako své vlastní. Když si okolnosti vynutí adopci, podporujeme uplatnění legálních postupů. Je-li to vhodné a možné, povzbuzujeme k otevřené adopci, kdy dítě bude mít všechny informace a bude moci znát lidi, kteří jsou mu blízcí. Nabádáme a povzbuzujeme k lepší osvětě a výchově ve prospěch adopce širšího okruhu dětí náhradními rodiči, a to na mezinárodní i na národní rovině. Tělesné rodiče, adoptivní rodiče i děti doporučujeme péči církve, aby s nimi sdílela jejich starosti a radosti a dítě vyrůstalo v prostředí křesťanské lásky.

m) Svědomitá péče o umírající

Vítáme snahy lékařské vědy o odstranění utrpení a nemocí a o prodloužení smysluplného lidského života, zároveň si však uvědomujeme, že každý lidský život končí smrtí. Smrt v žádném případě není znamením toho, že by nás Bůh opustil, ať jsou okolnosti smrti jakékoli. Jako křesťané musíme být neustále připraveni vzdát se daru smrtelného života a přijmout dar věčného života ve smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Péče o umírající je součástí naší péče o Bohem

daný dar života, když už jakákoliv léčba není možná. Podporujeme používání lékařských metod, které na konci života mohou zajistit zmírnění bolesti, když léčba, podporující život, už nepomáhá a dosáhla svých mezí. Neexistuje žádná mravní nebo náboženská povinnost použít tyto metody, když představují nadměrnou zátěž nebo jenom prodlužují proces umírání. Umírající lidé a jejich rodiny mají svobodu ukončit léčbu, když už pacientovi nepomáhá.

UVědomujeme si tíhu osobního a mravního rozhodování, před kterými stojí umírající, jejich lékaři, rodiny, přátelé a společenství víry. Žádáme, aby rozhodnutí, před nímž umírající stojí, byla činěna po důkladném zvážení a na modlitbách všech zúčastněných a po lékařských, pastoračních a jiných nutných konzultacích. Dále žádáme, aby všichni prohovořili svá přání týkající se péče na konci života se svými rodinami, lékaři a duchovními poradci a aby předem dali pokyny pro tuto péči pro případ, že už sami nebudou schopni taková rozhodnutí učinit. I když člověk přijme nevyhnutelnost smrti, musí církev a společnost nadále poskytovat umírajícímu v jeho těžké situaci všechnu péči, včetně mírnění bolestí, asistence, podpory a duchovní péče, a tak ho připravit na smrt. Kdykoli to je možné, doporučujeme na konci života péči v hospicích. Péče nekončí úmrtím, ale pokračuje v době zármutku, kdy se staráme o truchlící rodinu.

n) Sebevražda

Jsme přesvědčeni, že sebevražda není způsobem, jak ukončit lidský život. Často je sebevražda výsledkem neléčené deprese nebo neléčené bolesti či utrpení. Církev je povinna dbát o to, aby všichni lidé měli přístup k potřebné duchovní a lékařské péči a léčbě v situacích, které vedou ke ztrátě sebedůvěry, sebevražedným myšlenkám a/nebo přání po sebevraždě za lékařské asistence. Povzbuzujeme církev, aby zajistila výchovné programy, kde by se probíraly biblické, teologické, sociální a etické otázky, týkající se smrti a umírání, včetně sebevraždy. Teologické semináře Evangelické církve metodistické by se také měly zaměřit na otázky smrti a umírání, včetně sebevraždy.

Křesťanský pohled na sebevraždu začíná důrazem na víru, že nic, ani sebevražda, nás nedokáže odloučit od Boží lásky (*Ř 8,38n*). Proto je nám líto, že jsou odsuzováni lidé, kteří se dopustili sebevraždy, a pokládáme za nespravedlivé, že jejich rodiny a přátelé jsou často vystaveni potupě.

Povzbuzujeme kazatele a sbory, aby se zabývali tímto tématem v kázáních a při vyučování. Vybízíme kazatele a sbory, aby se pastoračně věnovali ohroženým, těm, kteří přežili a jejich rodinám, a rodinám, které ztratily milovanou osobu sebevraždou, a aby se vždy snažili odstranit potupné znamení související se sebevraždou. Církev odmítá asistovanou sebevraždu a eutanazii.

3) SOCIÁLNÍ SPOLEČENSTVÍ

Práva a privilegia, která společnost svým lidem poskytuje nebo které jim upírá, ukazují, jakou úctu v ní požívají určité osoby nebo skupiny osob. Zdůrazňujeme, že před Bohem mají všichni lidé stejnou cenu. Proto usilujeme o takovou společnost, v níž je cena každého člověka uznávána, zajištěna a posilována. Podporujeme základní právo každého člověka na přiměřené bydlení, vzdělání, komunikaci, práci, zdravotní péči, právní ochranu a fyzickou bezpečnost. Odsuzujeme projevy nenávisti nebo násilí proti skupinám nebo jednotlivcům kvůli rase, etnické příslušnosti, pohlaví, sexuální orientaci, náboženské příslušnosti nebo ekonomickému postavení.

a) Práva ras a etnických skupin

Rasismus je kombinací nadvlády jedné rasy nad druhou a hodnotového systému, který vychází z předpokladu přirozené nadřazenosti dominující rasy. Rasismus se může vyskytovat na osobní a na instituční rovině. Osobní rasismus se projevuje v individuálních postojích a/nebo ve způsobech chování, které akceptují rasistický hodnotový systém a prosazují jeho předsudky. Instituční rasismus je typem společnosti, která mlčky nebo výslovně podporuje rasistický hodnotový systém. Rasismus kazí a blokuje náš růst v Kristu, protože je v přímém rozporu s evangeliem. Lidem s bílou barvou pleti jsou nespravedlivě přisuzována privilegia a výhody, které jsou upírány lidem s barevnou pletí. Rasismus je semeníštěm diskriminace. Rasovou diskriminaci definujeme jako nerovné zacházení a bránění v přístupu k prostředkům a možnostem v církvi a ve společnosti na základě rasy nebo národnosti. Proto pokládáme rasismus za hřích a zdůrazňujeme věčnou a časnou hodnotu všech lidí. Radujeme se z bohatství, které etnické skupiny vnášejí svou minulostí a svou kulturou do našeho života. Povzbuzujeme všechny rasové a etnické menšiny a utlačované lidi, aby měli větší sebevědomí a aby se jako členové společnosti domáhali spravedlivých a rovných práv. Pokládáme za povinnost společnosti a jednotlivých skupin ve společnosti, aby zavedly kompenzační programy, které pomohou překonat vžitě systematické sociální znevýhodňování rasových a etnických menšin. Dále podporujeme právo příslušníků těchto menšin na stejné možnosti v zaměstnání a postupu v zaměstnání, na vzdělání a školení nejvyšší kvality, na stejná práva při volbách, na přístup do veřejných zařízení a při koupi nebo nájímání bytových prostor, na úvěry, finanční půjčky, startovní kapitál při podnikání a pojistky, a na přístup k vedoucím a mocenským pozicím ve všech oblastech naší společnosti. Podporujeme pozitivní jednání jako metodu k řešení nerovností a diskriminačních praktik v církvi a ve společnosti.

b) Práva náboženských menšin

V průběhu dějin civilizace často docházelo k pronásledování z náboženských důvodů. Žádáme taková opatření a pravidla, která by všem náboženským skupinám zajistila právo praktikovat svou víru bez zákonného, politického nebo hospodářského omezení. Odsuzujeme všechny otevřené a skryté formy náboženské netolerance, především jejich šíření prostřednictvím médií. Všechna náboženství a jejich stoupenci mají právo na ochranu před právní, ekonomickou a sociální diskriminací.

c) Práva dětí

Děti byly kdysi pokládány za vlastnictví svých rodičů. Dnes se na ně hledí jako na svébytné bytosti s vlastními právy, za které však nesou dospělí a celá společnost zvláštní odpovědnost. Proto podporujeme rozvoj školních systémů a nových metod výchovy, které by vedly děti k plnému rozvoji jejich osobnosti. Všechny děti mají právo na dobrou výchovu podle nejlepších pedagogických metod a poznatků, včetně sexuální výchovy, přiměřené jejich věku. Křesťanští rodiče, vychovatelé a církve jsou odpovědní za to, že se dětem dostane takové sexuální výchovy, která odpovídá křesťanské etice a která např. zdůrazní věrnost v manželství a zdrženlivost neženatých a nevdaných lidí. Navíc mají děti, stejně jako dospělí, právo na výživu, přístřeší, ošacení, zdravotní péči a duševní pohodu. Toto právo jim náleží bez ohledu na to, co dělají nebo nedělají jejich rodiče či poručníci. Děti je třeba chránit zejména před ekonomickým, fyzickým citovým a sexuálním vykořisťováním a zneužíváním.

d) Práva mladistvých

Naše společnost je poznamenána velkým počtem mladých lidí, pro které je často těžké najít své místo ve společnosti. Proto zdůrazňujeme přijetí takových opatření, která by podporovala zařazení mladých lidí do procesů rozhodování a odstraňovala jejich diskriminaci a vykořisťování. Mladí lidé mají mít zákonné a sociálně dostupné možnosti tvůrčího a přiměřeného zaměstnání.

e) Práva starších lidí

Ve společnosti, v níž se vysoce cení mládí, jsou starší lidé často vylučováni z hlavních proudů společenského života. Podporujeme taková sociální opatření, která integrují starší lidi do života celé společnosti. Patří k nim dostatečný příjem, lepší a nediskriminující možnosti v zaměstnání, přístup k vzdělávání a službám, přiměřené zdravotní zaopatření a možnost bydlení ve stávajících komunitách. Žádáme taková sociální opatření a takové programy, které by zajišťovaly star-

ším lidem, zejména ženám a příslušníkům etnických skupin, úctu a důstojnost, jež jim jako stárnoucím členům lidského společenství náleží. Dále žádáme, aby zaměstnavatelé věnovali větší pozornost přiměřeným penzijním systémům, včetně zajištění vdov a vdovců.

f) Práva žen

Zdůrazňujeme rovnost žen a mužů ve všech oblastech života. Proto je třeba podniknout všechno, aby v práci, v rodině a ve všech oblastech dobrovolné a placené spolupráce v církvi i společnosti bylo odstraněno stereotypní rozdělování rolí podle pohlaví. Zastáváme právo žen na rovnoprávnost v zaměstnání, při přebírání odpovědnosti, postupu a odměňování. Podtrhujeme význam žen ve vedoucích pozicích na všech úrovních církevního života a společnosti a naléháme na příslušná grémia, aby jim patřičnými nařízeními o zaměstnání a náboru zajistila spoluúčasť. Podporujeme akce proti diskriminaci menšin jako jednu z metod, jak poukazovat na nerovnosti a diskriminační praktiky v naší církvi a ve společnosti. Jsou-li oba manželé zaměstnáni v církvi nebo ve společnosti, žádáme zaměstnavatele, aby při případném přeložení hledali takové řešení, které by bylo přijatelné pro obě strany. Zdůrazňujeme, že ženy mají právo na ochranu před násilím a zneužíváním a vybízíme vlády, aby přijaly zákony, které by chránily ženy ve všech oblastech společnosti před všemi formami násilí a diskriminace.

h) Práva postižených lidí

Uznáváme a zdůrazňujeme lidskou hodnotu a osobitost každého člověka s duševním, tělesným, vývojovým, nervovým a psychickým postižením jako plnohodnotné členy Boží rodiny. Mají mít právoplatné místo v církvi a ve společnosti. Zdůrazňujeme odpovědnost církve a společnosti sloužit dětem, mladistvým a dospělým s duševním, tělesným, vývojovým a/nebo psychickým a nervovým postižením, kteří mají zvláštní potřeby v oblasti mobility, komunikace, intelektuálního chápání nebo osobních vztahů. Tyto potřeby komplikují jejich účast nebo účast jejich rodin na životě církve a společnosti. Vybízíme církev a společnost, aby rozpoznávaly a využívaly schopnosti postižených lidí tak, aby se mohli plně zapojit do společenství víry. Vybízíme církev a společnost, aby byly vnímavější a podporovaly rehabilitační programy, péči, zaměstnávání, vzdělávání, přiměřené bydlení a mobilitu postižených. Vybízíme církev a společnost, aby chránily občanská práva lidí s různým postižením.

i) Stejná práva bez ohledu na sexuální orientaci

Všem lidem náleží určitá základní lidská práva a občanské svobody. Jsme povinni prosazovat tato práva a tyto svobody i pro lidi s homosexuální orientací.

Pokládáme za otázku spravedlnosti chránit jejich oprávněné nároky tam, kde mají společné hmotné příjmy, penze, poručnické vztahy, vzájemné plné moci a jiné právní nároky, příznačné pro smluvní vztahy, jež se týkají společných příspěvků, odpovědnosti, závazků a rovnosti před zákonem. Navíc podporujeme snahy, které zamezují násilí a jiné formy nátlaku proti homosexuálům a lesbičkám. Chceme také vystupovat proti diskriminaci bývalých homosexuálů.

j) Nárůst světové populace

Protože rostoucí světová populace stále více spotřebovává světové zásoby potravin, přírodních zdrojů a vody, a tak zostřuje mezinárodní napětí, je naléhavě zapotřebí, aby bohatí snížili spotřebovávání zdrojů a aby se zbrzdil současný nárůst světové populace. Lidé musí zvážit, jaký vliv má jejich rozhodnutí ohledně počtu dětí na světovou populaci a měli by mít přístup k informacím a vhodným prostředkům, včetně dobrovolné sterilizace, které by omezily jejich plodnost. Zdůrazňujeme, že by programy, stabilizující počet obyvatelstva, měly být dány do souvislosti s celkovým hospodářským a sociálním rozvojem, včetně spravedlivé spotřeby a kontroly zdrojů, zlepšeného postavení žen ve všech kulturách, určité míry hospodářského bezpečí, zdravotní péče a vzdělání pro všechny. Odmítáme všechny snahy směřující k vynucenému přerušení těhotenství nebo k nucené sterilizaci.

k) Alkohol a jiné drogy

Zdůrazňujeme svou dlouholetou podporu abstinence od alkoholu jako věrohodné svědectví o Boží osvobozující a vykupující lásce k lidem. Podporujeme abstinenci od používání všech ilegálních drog. Konzumace ilegálních drog a ilegální a problematický konzum alkoholu je jednou z hlavních příčin kriminality, nemocí, smrti a rozpadu rodin. Proto podporujeme výchovná opatření a jiné preventivní programy, které povzbuzují k abstinenci od užívání ilegálních drog. Lidé, kteří konzumují alkoholické nápoje, necht' tak činit s rozvahou a s uváženou a vědomou zdrženlivostí, a dají se vést Písmem svatým.

Miliony žijících lidí jsou svědky blahodárných následků terapeutického používání drog (americké slovo *drugs* označuje drogy i léky) a miliony jiných jsou svědky zhoubných následků zneužívání drog. Povzbuzujeme k moudrým opatřením týkajícím se získávání potenciálně pro zdraví blahodárných nebo potenciálně škodlivých drog na předpis a ve volném prodeji. Žádáme, aby lékaři i pacienti měli k dispozici úplné informace o jejich používání a zneužívání. Podporujeme přísnou aplikaci zákonů regulujících prodej a distribuci alkoholu a kontrolovaných látek. Podporujeme opatření, která chrání společnost před konzumenty drog jakéhokoli druhu, včetně alkoholu, a která ukazují, že zde existuje jasné a aktuální nebezpečí pro společnost. Lidé závislí na drogách a jejich rodinní

příslušníci, včetně těch, kteří jsou pokládáni nebo diagnostikováni jako závislí na alkoholu, mají jako lidské bytosti nesmírnou cenu a potřebují léčení, rehabilitaci a obnovu života. Špatné užití nebo zneužití mohou také vyžadovat zákroky, aby se zabránilo sklouznutí do závislosti. Kvůli častým souvislostem mezi zneužíváním alkoholu a duševními chorobami žádáme zákonodárce a poskytovatele lékařské péče, aby umožnili vhodnou léčbu duševně chorých lidí a lidí závislých na alkoholu. Zavazujeme se, že pomůžeme těm, kdo trpí zneužíváním nebo závislostí, a jejich rodinám, aby našli vysvobození v Ježíši Kristu a dobré možnosti léčby, doprovodné péče a opětného začlenění do společnosti.

l) Tabák

Připomínáme svou dávnou tradici vysokých nároků na osobní kázeň a sociální odpovědnost. Vzhledem k jednoznačným důkazům o zhoubných následcích kouření a šňupání tabáku pro zdraví lidí všech věkových skupin doporučujeme úplnou zdrženlivost od používání tabáku. Usilujeme o to, aby naše výchovné a komunikační možnosti byly využity k podpoře této zdrženlivosti. Kromě toho uznáváme, že pasivní kouření má škodlivý vliv a přimlouváme se za zákaz kouření ve veřejných prostorách a na pracovištích.

m) Lékařské pokusy

Na základě objevů lékařské vědy se podstatně zlepšilo tělesné a duševní zdraví lidí. Je však naléhavě třeba, aby vlády a lékaři stanovili jasné normy pro lékařské výzkumy a aby byla stanovena přísná kritéria pro zkoušky nových léčebných metod a léků na lidech. Zásadně platí, že pracovníci ve výzkumu mohou používat lidi k testování pouze tehdy, když od nich dostanou jednoznačný, vědomý a nevynucený souhlas.

n) Genová technologie

Odpovědnost lidstva za Boží stvoření od nás vyžaduje, abychom s možnostmi a technologií genového bádání zacházeli pečlivě. Víme, že vítáme použití takové genové technologie, která odpovídá základním potřebám zdraví, ochrany životního prostředí a přiměřeného zajišťování potravy. Jsme proti klonování lidí a genové manipulaci s pohlavím nenarozeného dítěte.

Vzhledem k vlivům genové technologie na všechny život požadujeme zavedení účinných kritérií a veřejných kontrol jako ochranu před jakoukoli možností zneužívání těchto technologií, včetně politického a vojenského zneužití. Víme, že i opatrné použití genových technologií s dobrým úmyslem může mít někdy nečekané škodlivé následky.

Genová terapie, která způsobuje u lidí nepřenosné změny (somatická terapie),

by se měla omezit na zmírňování bolestí při nemoci. Odmítáme eugenické genové terapie a postupy, které vedou k produkci embryí jako „odpadu“. Genetická data osob a jejich rodin mají být utajována jako přísně důvěrná, leč by se dotyčná osoba a její rodina výslovně a dobrovolně zřekly zachování mlčenlivosti nebo příslušný soud nařídil shromažďování a vyhodnocení genetických identifikačních údajů. Protože jsou dlouhodobé účinky nejisté, odmítáme genetické terapie, které mohou vyvolávat dědičné změny (terapie zárodku).

o) Život na venkově

Zdůrazňujeme právo osob a rodin prospěšně žít jako zemědělci, zemědělství dělníci, obchodníci, zaměstnanci atd. mimo města a obytná centra. Máme za to, že naše kultura je ochuzována a lidé jsou olupováni o smysluplný způsob života, když se život v malých městech a na venkově stává obtížným nebo nemožným. Uznáváme, že zlepšení tohoto způsobu života někdy vyžaduje, aby byla uvolněna půda pro nezemědělské účely. Odmítáme však neuváženou přeměnu zemědělské půdy na půdu pro nezemědělské účely, pokud je k dispozici nezemědělská půda. Dále podporujeme snahy zachovat prostřednictvím promyšlených plánů vhodnou půdu pro zemědělství a parky. Podporujeme státní a soukromé snahy o upřednostnění místních zemědělců před zemědělskou velkovýrobou a snahy o podporu výstavby průmyslu v mimoměstských oblastech.

Nárůst mobility a techniky přinesl venkovským komunitám, které měly předtím homogenní obyvatelstvo, směsici lidí různých náboženství a myšlenkových proudů. I když to je často vnímáno jako ohrožení nebo jako ztráta společenského života, vidíme v tom možnost pozvat všechny lidi ke společenství, jak to zdůrazňuje Bible. Proto povzbuzujeme venkovské komunity a jejich obyvatele, aby si uchovali svůj vztah k půdě a snažili se budovat vztah sounáležitosti, péče, smíření a vzájemné pomoci. Měli by se podílet na společném vedení a využívat různá obdarování, podporovat vzájemnou důvěru, přijímat jednotlivce jako jedinečné bytosti a tak praktikovat Boží šalom.

p) Intenzivní zemědělství

Předpokladem pro zajištění potřebné výživy pro světovou populaci je takové zemědělství, které uplatňuje intenzivní metody, respektuje ekosystémy a poskytuje existenční základnu lidem, kteří půdu obdělávají.

Podporujeme takové intenzivní zemědělství, které zachovává a podporuje přirozenou úrodnost zemědělské půdy, uchovává různorodost flóry a fauny a přizpůsobuje se regionálním podmínkám a strukturám – systém, kde se zachází se zemědělskými zvířaty humánně a kde se jejich životní podmínky co nejvíce přibližují přirozenému prostředí. Usilujeme o efektivní zemědělský systém,

v němž produkce rostlin, zvířectva a drůbeže zachovává přirozené ekologické cykly, v němž se šetří energií a který omezuje chemické látky na minimum.

Intenzivní zemědělství vyžaduje celosvětové vyhodnocení vlivů zemědělství na produkci potravin a surovin, na zachování živočišných a rostlinných druhů a na zachování a rozvoj obdělávané krajiny.

Světový trh se zemědělskými produkty musí být založen na poctivém obchodě a na poctivých cenách, vycházejících z nákladů na intenzivní zemědělské metody, a musí zohlednit skutečné výdaje na ekologické škody. Je zapotřebí takový technický a biologický vývoj, který podpoří intenzivnost a vezme v úvahu ekologický dopad.

q) Život ve městech a na předměstích

Život ve městech a na předměstích se stále více stává převládajícím životním stylem lidí. Mnohým lidem poskytuje ekonomické, vzdělávací, společenské a kulturní možnosti. Jiným přináší odcizení, chudobu a odosobnění. Jako církve máme příležitost a odpovědnost spoluutvářet budoucí podobu života ve městech a na předměstích. Je třeba vytvořit rozsáhlé programy obnovy a sociálního plánování, které by do životního stylu ve městech a na předměstích vnesly větší míru lidskosti. Křesťané musí posuzovat všechna opatření – včetně těch, která se týkají hospodářského a komunálního rozvoje, plánování nových sídlišť a obnovy měst – podle toho, do jaké míry chrání a podporují lidské hodnoty, umožňují občanům osobní a politickou spoluúčasť a umožňují soužití lidí všech ras, věkových skupin a příjmů. Víáme snahy všech urbanistů, kteří staví tato hlediska do popředí svého plánování. Musíme pomoci utvářet rozvoj měst a předměstí tak, aby to odpovídalo lidské potřebě ztotožnit se s menšími sociálními komunitami a najít v nich smysluplný život. Současně je třeba povzbuzovat tyto menší komunity, aby přebíraly odpovědnost za celou městskou a předměstskou obec, místo aby se od ní oddělovaly.

r) Násilí v médiích a křesťanské hodnoty

Bezpříkladný vliv, který v naší společnosti mají média (zejména televize a film) na křesťanský a lidský žebříček hodnot, je den ze dne patrnější. Odsuzujeme pořady v médiích, které člověka zbavují důstojnosti a v zábavných a zpravodajských relacích se honí za senzacími. Takové praktiky ponižují člověka a jsou v rozporu s Kristovým učením a se zvěstí Bible.

Metodisty, stejně jako členy jiných společenství víry, je třeba upozorňovat na to, že hromadné sdělovací prostředky často podkopávají křesťanské pravdy tím, že propagují nevázaný životní styl a dopodrobna líčí násilnosti. Místo aby zábavný průmysl své publikum povzbuzoval, motivoval a inspiroval k přijetí

životního stylu, který je založen na posvátnosti života, podporuje pravý opak: cynicky kreslí obraz násilí, zneužívání, chamtivosti, bezbožnosti a stálého očerňování rodiny. Je třeba volat média k odpovědnosti za jejich podíl na znehodnocení hodnot, který je patrný v dnešní společnosti. Mnozí pracovníci v médiích se této problematice vyhýbají a tvrdí, že společnost spíše popisují, než aby ji ovlivňovali. V zájmu lidí musí křesťané spolupracovat na tom, aby se tento úpadek mravních a etických hodnot zastavil, a to tak, že budou

- 1) povzbuzovat místní sbory, aby podporovaly a podněcovaly odpovědnost rodičů dohlížet na návyky svých dětí při sledování televize, filmů, rozhlasu a internetu;
- 2) povzbuzovat místní sbory, rodiče a jednotlivce, aby vyjadřovali svůj nesouhlas s nevázaným líčením násilí a se sexuálně neslušnými pořady tak, že budou psát stanicím, které je vysílají, a společnostem, které je finančně podporují;
- 3) povzbuzovat jednotlivce, aby vyjadřovali svůj odpor k firmám, které tyto pořady sponzorují, tak, že budou vybírat a kupovat výrobky jiných firem.

s) Informační a komunikační technika

Účinná osobní komunikace je klíčem k tomu, abychom se stali odpovědnými a platnými členy společnosti a informační a komunikační technika má moc utvářet společnost a uschopňovat jednotlivce plněji se tohoto procesu účastnit. Proto jsme přesvědčeni, že přístup k těmto technikám představuje základní právo.

Informační a komunikační technika nám poskytuje informace, zábavu a hlas ve společnosti. Lze ji použít ke zlepšení naší kvality života a poskytuje nám prostředky, abychom měli kontakty mezi sebou, s vládou a s lidmi a kulturami po celém světě. Většina informací o dění ve světě se k nám dostává přes rozhlas, televizi, tisk a internet. Soustředí-li se kontrola médií na široké komerční zájmy, omezuje to naši možnost výběru a často poskytuje pokřivený obraz lidských hodnot. Proto podporujeme dohled na mediální komunikační techniku, aby byla zajištěna rozmanitost nezávislých informačních zdrojů k prospěchu veřejnosti.

Osobní komunikační technika jako je internet umožňuje lidem, aby spolu komunikovali, a zpřístupňuje nesmírné zdroje informací, které mají komerční, kulturní, politickou a osobní hodnotu. Internet lze využít, aby sytil rozum a mysl dětí a dospělých, je však také v nebezpečí, že bude pohlcen komerčními zájmy a zneužit některými lidmi k šíření zakázaného a ilegálního materiálu. Proto je třeba spravovat internet odpovědně, aby tak byl maximalizován jeho užitek a minimalizováno jeho riziko, zejména pro děti. Zabránit v dnešním světě přístup k základním informačním a komunikačním technikám jako je internet

kvůli ceně nebo dostupnosti, omezuje lidem účast na vládě a na společenském dění. Podporujeme univerzální přístup k telefonním a internetovým službám za přijatelnou cenu.

t) Lidé s HIV a AIDS

Lidé s diagnózou HIV-pozitivní (Human Immunodeficiency Virus) nebo s AIDS (Acquired Immuno Deficiency Syndrome) se často setkávají s odmítnutím ve vlastních rodinách a u přátel a různých skupin lidí, mezi nimiž se pohybují a pracují. Navíc se často setkávají s nedostatečnou zdravotní péčí, zejména ke konci svého života. Se všemi lidmi, kteří mají HIV a AIDS, je třeba zacházet důstojně a ohleduplně.

Zdůrazňujeme odpovědnost církve sloužit těmto lidem a jejich rodinám a spolupracovat s nimi, bez ohledu na to, jakým způsobem se nakazili. Podporujeme jejich právo na práci, na přiměřenou lékařskou péči, na neomezený přístup ke vzdělání a neomezenou účast na životě církve.

Vybízíme církve, aby se aktivně podílela na prevenci šíření AIDS tím, že by sborům a obcím nabídla výchovné programy. Církev by měla být připravena poskytnout postiženým osobám a jejich rodinám poradenskou pomoc.

u) Právo na lékařskou péči

Zdraví je stav fyzické, duševní, sociální a duchovní pohody. Díváme se na ně jako na otázku veřejné a soukromé odpovědnosti. Zdravotní péče je základním lidským právem. *Žalm 146* mluví o Bohu, který „utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně, Hospodin otvírá oči slepým.“ Právo na zdravotní péči zahrnuje péči o osoby s postižením mozku, s nervovými chorobami nebo fyzickým postižením, jimž musí být umožněn stejný přístup ke zdravotní péči jako všem ostatním lidem v naší společnosti. Je nespravedlivé budovat nebo udržovat přehrady, které brání fyzickému nebo duševnímu uzdravení nebo plné účasti na životě společnosti.

Povzbuzujeme každého, aby zachovával zdravý způsob života, a zdůrazňujeme důležitost preventivní zdravotní péče, výchovy ke zdraví, bezpečnosti v životním prostředí a na pracovišti, dobré výživy a bezpečného, finančně dostupného bydlení pro zdraví člověka. Uznáváme také úlohu vlády při zajišťování podmínek, aby každý jednotlivec měl přístup k těmto předpokladům dobrého zdraví. Země, v nichž se vyskytují zdravotní kalamity jako je HIV/AIDS, musí mít přístup k chráněným a patentovaným lékům, aniž by se provinily proti patentním/licenčním právům farmaceutických společností. Zdůrazňujeme právo mužů a žen na přístup k obsáhlým informacím a službám týkajícím se zdravého

rozmnožování a plánování rodin, které by zabránily nechtěným těhotenstvím, snížily umělé potraty a zabránily šíření HIV/AIDS.

v) Transplantace a darování orgánů

Jsme přesvědčeni, že transplantace a darování orgánů jsou aktem milosrdenství, lásky k bližním a sebeobětí. Uznáváme životodárný užitek darovaných orgánů a jiných tkání a povzbuzujeme všechny věřící, aby se stali dárci orgánů a tkání, a tak projevili svou lásku a službu lidem v nouzové situaci. Zdůrazňujeme, že se tak má dít v prostředí úcty k zemřelým a žijícím dárcům a k dobru příjemců a podle pravidel, které zabrání zneužití vzhledem k dárcům a jejich rodinám.

4) HOSPODÁŘSKÉ SPOLEČENSTVÍ

Všechny ekonomické systémy podléhají Božímu soudu stejně jako jiné oblasti stvoření. K odpovědnosti vlád patří, aby finančními a měnovými opatřeními vyvinuly a prováděly hospodářskou politiku, kterou podpoří ekonomickou existenci jednotlivců a společností, a postaraly se o plnou zaměstnanost a o přiměřený příjem při minimální inflaci. Jsme přesvědčeni, že soukromé a veřejné podniky odpovídají za sociální dopad svého hospodaření jako je nezaměstnanost a znečišťování životního prostředí a že mají být za tento dopad volány k odpovědnosti. Podporujeme taková opatření, která omezují koncentraci bohatství v rukou několika málo lidí. Dále podporujeme snahy o zvážení daňových struktur a odbourání subvenčních programů, které nyní zvýhodňují bohaté na úkor ostatních.

a) Vlastnictví

Jsme přesvědčeni, že soukromé vlastnictví je třeba spravovat jako Boží svěřenství, a to ve společenských systémech, které je podporují, i ve společenských systémech, které je nepodporují. Toto vlastnictví však je omezeno vyššími zájmy společnosti. Jsme přesvědčeni, že křesťanská víra zakazuje kterémukoli jedinci nebo kterékoli skupině lidí disponovat výhradně a svévolně kteroukoli částí stvořeného světa. Veřejné vlastnictví a kulturní hodnoty je třeba spravovat odpovědně před Bohem. Proto věříme, že je povinností vlád, aby v rámci spravedlnosti a řádu přijaly taková zákonná opatření, která chrání práva společnosti jako celku, jakož i práva soukromých vlastníků.

b) Kolektivní smlouvy

Zdůrazňujeme právo státních a soukromých zaměstnanců (včetně zaměstnanců v zemědělství, státní správě, institucích a soukromých domácnostech)

a jejich zaměstnavatelů organizovat se v odborech nebo jiných skupinách podle vlastní volby k vyjednávání kolektivních smluv. Dále zdůrazňujeme právo obou stran na ochranu při tomto vyjednávání a jejich odpovědnost za korektní jednání v zájmu veřejného blaha. Aby byla zachována a podpořena práva všech členů společnosti, pokládáme za smysluplné přizvat při složitých jednáních zástupce veřejného života, aby tato jednání dospěla k všestranně přijatelným závěrům, případně i rozhodcím výrokem. Odmítáme používání násilí jedné i druhé strany při jednáních o kolektivních smlouvách nebo jiných jednáních mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, stejně jako propouštění zaměstnanců, kteří se účastní legální stávky.

c) Práce a volný čas

Každý člověk má právo na práci za přiměřenou odměnu. Když soukromý sektor neposkytuje nebo nemůže poskytnout pracovní místa pro všechny, kdo je hledají nebo potřebují, spočívá odpovědnost za vytvoření těchto pracovních míst na vládě. Podporujeme taková opatření, která zaručí fyzickou a duševní ochranu pracujících, zajišťují spravedlivé rozdělování výrobků a služeb a umožňují jednotlivcům využít volný čas podle vlastního uvážení. Volný čas dává příležitost k tvůrčímu spoluutváření společnosti. Proto podporujeme kroky, které poskytnou zaměstnancům více volného času a možnosti v oblasti vzdělání, kultury a rekreace, které rozšíří využití volného času. Věříme, že člověk je důležitější než zisk. Neschvalujeme sobecké postoje, které často poznamenávají náš hospodářský život. Podporujeme opatření, která vedou k výměně zkušeností na pracovišti, a podporují kooperativní a kolektivní dohody. Podporujeme právo zaměstnanců odmítnout práci, která ohrožuje jejich zdraví a/nebo život, aniž by proto ztratili své zaměstnání. Podporujeme opatření, která zastaví narůstající koncentraci hospodářských a průmyslových podniků v monopolech.

d) Spotřeba

Spotřebitelé by měli využívat svou hospodářskou moc a vyžadovat výrobu takového zboží, které je potřebné a užitečné a při výrobě nebo spotřebě nepoškozují životní prostředí. Spotřebitelé by neměli kupovat produkty vyrobené v podmínkách, kdy jsou dělníci vykořisťováni kvůli věku, pohlaví nebo ekonomickému postavení.

Omezený výběr, který kupující mají, velice ztěžuje tuto možnost. Jedním z bezpečných způsobů, jak mohou spotřebitelé uplatnit svou kupní sílu k všeobecnému dobru, je kupovat výrobky označené jako „slušný obchod“ (*Fair trade*). Mezinárodní standardy „slušného obchodu“ vycházejí ze zajištění životního minima pro malorolníky a jejich rodiny, pracující v demokraticky vedených družstvech, z přímého nákupu, aby zisky z obchodu připadly rolníkům a jejich

komunitám, z obstarávání životně důležitých záloh a půjček a používání ekologicky nezávadných výrobních metod. Spotřebitelé by neměli jenom vybírat společnosti, jejichž výrobní linky odpovídají těmto standardům, ale měli by také povzbuzovat k větší účasti na tomto trhu „slušného obchodu“.

Spotřebitelé by měli hodnotit spotřebu zboží a služeb podle toho, zda přispívají ke zlepšení životní kvality, a ne podle toho, zda slouží neomezené výrobě hmotných statků. Vybízíme spotřebitele, včetně místních sborů a církevních zařízení, aby se sdružili k dosažení těchto cílů a aby svou nespokojenost se škodlivými hospodářskými, sociálními a ekologickými praktikami vyjádřili vhodnými způsoby jako jsou bojkot, dopisy, společná prohlášení a oznámení. Tyto metody lze například také použít k dosažení lepších televizních a rozhlasových programů.

e) Chudoba

I když je v průmyslových zemích všeobecný blahobyt, žije většina lidí na světě v chudobě. K uspokojení základních potřeb jako je strava, ošacení, přístřeší, vzdělání a zdravotní péče a jiných nezbytností je třeba hledat způsob, jak bohatství země rozdělovat spravedlivěji. Rozvíjející se technika, spojená s vykořisťovatelskou hospodářskou politikou, vrhá mnoho lidí do chudoby a činí z chudoby trvalý stav. Proto nečiníme chudé lidi mravně odpovědnými za jejich hospodářskou situaci. Ke zmírnění chudoby podporujeme taková politická opatření jako je zajištění dostatečného výdělku, kvalifikované vzdělání, slušné bydlení, odborný výcvik, smysluplné možnosti zaměstnání, přiměřená lékařská a nemocniční péče a humanizace a důkladné zlepšení sociální péče. Protože příčinou chudoby jsou často nízké výdělky, měli by zaměstnavatelé platit svým zaměstnancům takovou mzdu, aby pro své přežití nebyli odkázáni na pomoc státu jako jsou stravenky nebo sociální podpora.

f) Sezónní dělníci³⁶

Sezónní a jiní zemědělní dělníci, kteří byli už dlouho předmětem zvláštního zájmu církevní péče, jsou pro svůj způsob života vyloučeni z mnohých ekonomických a sociálních výhod, které požívají jiní dělníci. Situace mnohých sezónních dělníků je o to horší, že patří k některé rasové nebo etnické skupině, která je ve společnosti znevýhodňována mnohými způsoby. Stavíme se za práva všech sezónních dělníků a podporujeme jejich snahy o organizování a seburčení. Vybízíme vlády a všechny zaměstnavatele, aby všem sezónním dělníkům zajistili stejné ekonomické, vzdělávací a sociální možnosti, jaké mají

---

³⁶ *Anglické slovo migrant workers označuje zemědělské dělníky, kteří nemají stálé bydliště*

jiní občané. Vybízíme naše sbory, aby se snažily vytvořit programy na pomoc těmto sezónním dělníkům, kteří přijdou do jejich farnosti, a podpořily jejich snahy organizovat se pro jednání o kolektivních smlouvách.

g) Hazardní hry

Hazardní hry jsou hrozbou pro společnost. Smrtelně ohrožují mravní, sociální, hospodářské a duchovní hodnoty života a rozkládají společnost. Křesťané by se měli na základě své víry a odpovědnosti zdržovat hazardních her a pomáhat obětem hráčské vášně. Kde se hráčská vášň stane závislostí, tam má církev tyto osoby povzbuzovat, aby vyhledaly lékařskou pomoc, tak aby jejich síly mohly být opět nasměrovány ke kladným a konstruktivním cílům. Církev by měla podporovat takové normy a způsoby života, které by činily hazardní hry – včetně veřejných loterií – zbytečnými a nežádoucími, a to jako oddechovou činnost, jako únik nebo jako prostředek k vytváření příjmů veřejných nadací nebo fondů na podporu dobročinných zařízení.

h) Rodinné zemědělské hospodářství

Rodinné zemědělské hospodářství bylo odedávna označováno za důležitý základ svobodné a demokratické společnosti. V posledních letech byla existence nezávislých rolníků v celém světě ohrožena různými faktory, včetně stále větší koncentrace všech úseků zemědělské výroby v rukou malého počtu nadnárodních společností. Koncentrace potravinového zásobování mnohých v rukou několika málo vyvolává celosvětovou otázku po spravedlnosti, která nutí k ostražitosti a jednání.

Žádáme zemědělský výrobní sektor, aby se stavěl k lidským právům s úctou, především kvůli odpovědnému zajišťování denního chleba pro svět a za druhé kvůli odpovědné občanské solidaritě, která respektuje práva všech rolníků, malých i velkých, aby se jim za poctivou práci dostalo spravedlivé odměny. Zastáváme se práva lidí vlastnit půdu a vydělávat si obděláváním půdy na své živobytí. Žádáme naše sbory, aby podle svých možností mluvily s prorockou vizí o záležitostech týkajících se zásobování potravinami a o záležitostech lidí, kteří vyrábějí tyto potraviny pro celý svět.

i) Odpovědnost akciových společností

Akciové společnosti jsou odpovědné nejen svým akcionářům, ale i jiným zainteresovaným lidem: svým zaměstnancům, dodavatelům, prodejcům, zákazníkům, obcím, kde podnikají, a půdě, která je živí. Podporujeme právo veřejnosti vědět, jaký vliv mají tyto akciové společnosti v těchto různých oblastech, tak aby se lidé mohli odpovědně rozhodnout, které společnosti chtějí podporovat.

Fandíme společností, které dobrovolně uplatňují zásady podporující blaho člověka a chránící životní prostředí.

j) Obchod a investice

Potvrzujeme důležitost mezinárodního obchodu a mezinárodních investic ve vzájemně propojeném světě. Obchod a investice by měly být založeny na pravidlech, která respektují důstojnost člověka, čisté životní prostředí a celé lidstvo. Obchodní smlouvy musí zahrnovat mechanismy prosazující pracovní a lidská práva jakož i ekologické normy. Občanské iniciativy a široká účast občanů při uzavírání obchodních smluv musí být zajištěny prostřednictvím demokratických mechanismů výzkumu mínění a spoluúčasti.

5) POLITICKÉ SPOLEČENSTVÍ

Naše poslušnost Boha má přednost před poslušností vůči kterémukoli státu. Uznáváme však základní význam vládních orgánů pro uspořádání společnosti. Naše výpovědi o politickém společenství vycházejí z naší odpovědnosti před Bohem za sociální a politický život.

a) Základní svobody a lidská práva

Vlády jsou odpovědné za ochranu lidských práv jako je právo na svobodné a tajné volby a právo na svobodu projevu, svobodu náboženského vyznání, svobodu shromažďovací, svobodu tisku, svobodu podávat stížnostní petice bez obav z represálií, právo na ochranu soukromí a zaručené právo na dostatečnou výživu, osázení, bydlení, vzdělání a zdravotní péči. Forma státu a vlády mají být stanoveny na základě volebního práva, které má být zaručeno všem dospělým občanům. Rozhodně odmítáme hlídání a zastrašování politických odpůrců ze strany vlády, která je u moci, a jakékoli zneužívání moci při volbách nebo ustanovování vyšších úředníků. Uplatňování domácího vězení a vazby jako prostředek k zastrašování a odstraňování politických protivníků nebo jiných disidentů je porušením základních lidských práv. Týrání nebo mučení lidí mocenskými orgány, z jakýchkoli důvodů, je v rozporu s křesťanským učením. Křesťan a církev je musí odsoudit a/nebo proti nim bojovat, kdekoli k nim dochází.

Církev pokládá otroctví za hanebné zlo. Všechny formy otroctví jsou absolutně zakázány a církev je žádným způsobem nesmí tolerovat.

b) Politická odpovědnost

Síla politického systému je závislá na dobrovolné a ochotné spolupráci jeho občanů. Církev by měla neustále vyvíjet silný etický vliv na stát. Měla by pod-

porovat státní opatření a programy, které jsou spravedlivé a obecně prospěšné, a stavět se proti opatřením a programům, které jsou nespravedlivé.

c) Vztah mezi církví a státem

Evangelická církev metodistická po mnoho let podporovala odluku církve od státu. V některých částech světa zajistila tato odluka rozmanitost náboženského projevu a svobodu uctívat Boha podle vlastního přesvědčení každého jednotlivce. Odluka církve od státu neznamena organickou soběstačnost, ale připouští vzájemné vztahy. Stát nemá používat svou autoritu k tomu, aby prosazoval určité náboženské přesvědčení (včetně ateizmu), ani nemá nařizovat povinné modlitby nebo bohoslužby ve veřejných školách, ale má ponechat na žácích, aby projeвили své vlastní náboženské přesvědčení. Jsme přesvědčeni, že stát nemá usilovat o kontrolu církve, a církev se nemá snažit ovládnout stát. Legitimní a bytostně důležitá odluka církve od státu, která byla projevem náboženské svobody, nemá být špatně chápána jako odstranění všech náboženských projevů z veřejného života.

d) Svoboda informací

Ve všech zemích musí mít občané přístup ke všem důležitým informacím o své vládě a jejich rozhodování. Nezákonné a bezohledné aktivity vlády namířené proti jednotlivcům nebo skupinám nesmí být ospravedlňovány nebo utajovány, a to ani pod záminkou státní bezpečnosti.

e) Vzdělání

Jsme přesvědčeni, že každý člověk má právo na vzdělání. Jsme také přesvědčeni, že za vzdělání mladých lidí odpovídá rodina, společenství víry a vláda. Společnost nejlépe splní tuto povinnost prostřednictvím veřejných opatření, která zajišťují všem volný přístup do základních, středních a vysokých škol podle vlastní volby. Nikomu nemá být zabraňován přístup k církevním nebo jiným nezávislým zařízením vyššího vzdělání z finančních důvodů. Zdůrazňujeme právo na existenci veřejných a nezávislých škol a univerzit a vítáme veřejná opatření, která zajišťují přístup a svobodnou volbu a nevytvářejí protiústavní směšování církve a státu.

f) Občanská poslušnost a neposlušnost

Vlády a zákony mají sloužit Bohu a lidem. Občané mají povinnost respektovat zákony, které byly přijaty podle práva a řádu. Ale vlády podléhají Božímu soudu stejně jako jednotlivci. Proto uznáváme právo jednotlivců na odlišný názor. Jestliže je k tomu nutí jejich svědomí a oni vyčerpali všechny zákonné

možnosti protestu, uznáváme jejich právo na odpor nebo neposlušnost takových zákonů, které pokládají za nespravedlivé nebo které jsou uplatňovány diskriminačním způsobem. I pak se má jejich úcta k zákonu projevit tak, že se zřeknou násilí a budou připraveni vzít na sebe následky své občanské neposlušnosti. V žádném případě neschvaluje jakoukoli formu násilného protestu nebo násilné akce proti komukoliv, kdo se zabývá otázkou umělého potratu, a nikoho k tomu nepodněcujeme. Modlíme se za všechny, kdo vykonávají moc podle práva a slouží všem. Podporujeme jejich snahu o spravedlnost a stejné možnosti pro všechny lidi. Zdůrazňujeme, že církev jsou povinny pomáhat těm, kdo na základě svého svědomí trpí pro své postoje, které projevují nenásilnými postoji a činy. Naléháme na vlády, aby zajistily občanská práva, jak jsou definována v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, lidem, kteří jsou pro tyto nenásilné akce pronásledováni.

g) Trest smrti

Jsme přesvědčeni, že trest smrti popírá Kristovu moc zachraňovat, obnovovat a proměňovat všechny lidské bytosti. Evangelická církev metodistická je hluboce znepokojena kriminalitou ve světě a znevažováním života vraždami a zabíjením. Věříme, že každý lidský život je svatý a Bohem stvořený, a proto jej musíme pokládat za důležitý a cenný. Když vlády zavedou trest smrti, je život odsouzeného znehodnocen a všechny možnosti změnit život tohoto člověka končí. Věříme ve vzkříšení Ježíše Krista a že pokáním je dána možnost smíření s Kristem. Tento dar smíření se nabízí všem lidem bez výjimky a propůjčuje každému životu novou důstojnost a svatost. Z tohoto důvodu jsme proti trestu smrti a žádáme jeho odstranění ze všech trestních zákoníků.

h) Kriminalita a náprava

Pro ochranu osob proti zásahům do jejich osobních a vlastnických práv zřídily vlády mechanismy k prosazování práva a soudy. Široké spektrum trestních možností vyjadřuje rozhořčení společnosti, zneškodňuje nebezpečné zločince, brání kriminalitě a poskytuje možnosti nápravy. Podporujeme všechna opatření státu ke snížení a odstranění kriminality, která respektují základní práva jednotlivce.

Odmítáme každé zneužívání těchto mechanismů, včetně jejich používání k pomstě a pronásledování nebo zastrašování lidí, jejichž rasa, vzezření, životní styl, ekonomická situace nebo vyznání je odlišuje od těch, kdo vykonávají moc. Odmítáme jakékoli neuvážené, necitlivé nebo diskriminační uplatňování zákonů, které upírá spravedlnost lidem nehovořícím oficiálním jazykem a osobám s postižením. Dále podporujeme opatření na odstranění takových společenských

životních podmínek, které napomáhají kriminalitě, a stálou konstruktivní spolupráci orgánů výkonné moci a ostatních členů společnosti.

Motivováni láskou Krista, který přišel k ztraceným a ubitým, požadujeme vytvoření nového systému péče a pomoci pro oběti, provinilce, kriminální úředníky a společnost jako celku. Nápravná justice vychází z biblické autority, která zdůrazňuje správný vztah k Bohu, k sobě samému a ke společnosti. Když je tento vztah narušen nebo přerušen zločinem, vytváří možnosti uvést zase věci na pravou míru.

Většina systémů kriminální justice ve světě se opírá o zásadu odplaty. Tyto systémy retribuční justice prohlašují, že provinilec je odpovědný státu, a používají trest jako vyrovnávací prostředek této odpovědnosti. Naproti tomu nápravná justice činí provinilce odpovědným vůči jeho oběti a narušenému společenství. U vědomí Boží proměňující moci se nápravná justice snaží dát do pořádku škodu, napravit napáchané zlo a přinést uzdravení všem zúčastněným, včetně oběti, provinilce, rodin a společnosti. Církev se promění, když zareaguje na nároky následování Krista tak, že se stane prostředníkem této uzdravující a systematické změny.

i) Vojenská služba

Odmítáme válku a zdůrazňujeme mírové řešení všech sporů mezi národy. Křesťanské svědomí se od počátku potýkalo s drsnou skutečností násilí a války, neboť toto zlo maří Boží láskyplné záměry s lidstvem. Toužíme po dni, kdy už nebude válek a lidé budou žít spolu v míru a spravedlnosti. Někteří z nás jsou přesvědčeni, že válka a jiné formy násilí jsou pro křesťany nepřijatelné. Mnozí křesťané jsou přesvědčeni, že když mírové alternativy zklamou, je s politováním zapotřebí dát přednost zbráním před neomezenou agresí, tyranii a genocidou. Ctíme svědectví pacifistů, kteří nedovolí, abychom se v otázce války a násilí stali samolibými. Respektujeme také ty, kdo podporují použití moci, avšak jenom v mimořádných situacích a jenom když to je mimo jakoukoli pochybnost nevyhnutelné a děje se tak prostřednictvím příslušných mezinárodních jednotek. Žádáme stanovení právních zásad pro řešení mezinárodních záležitostí jako prostředek k vyloučení války, násilí a donucování v těchto záležitostech.

Odmítáme politiku vynucované vojenské služby ze strany státu jako neslučitelnou s evangeliem. Připomínáme těžká napětí, která takové donucování k vojenské službě vytváří. Vybízíme všechny mladé dospělé, aby se obrátili na svou církev o radu, když se jako odpovědní občané rozhodují podle svého svědomí. Kazatelé jsou vyzváni, aby byli jako poradci k dispozici všem, kdo jsou povoláni do vojenské služby, i těch, kdo z důvodů svědomí toto povolání neposlechnou.

Církev slouží také těm, kdo pro své svědomí odmítají každou válku nebo určitou válku, a proto odmítají nejen vojenskou službu, ale i spolupráci s vojenskými odvodními komisemi. Podporujeme a rozšiřujeme službu církve těm, kdo se vědomě rozhodli sloužit v ozbrojených složkách nebo přijmout náhradní službu. Jako křesťané si jsme vědomi toho, že ani cesta vojenské akce, ani pasivní cesta není před Bohem vždy správná.

6) SVĚTOVÉ SPOLEČENSTVÍ

Boží svět je nedělitelný. Technická revoluce nám dnes vnucuje jednotu, která zdaleka převyšuje naše mravní a duševní schopnosti vytvořit bezpečný svět. Tato vynucená jednotu lidstva se stále více projevuje ve všech oblastech života a konfrontuje církev, stejně jako všechny lidi, s problémy, jejichž řešení nestrpí odklad: nespravedlnost, válka, vykořisťování, privilegia, růst populace, mezinárodní ekologická krize, rozmnožování atomových zbraní, rozvoj nadnárodních společností, které působí mimo jakoukoli účinnou kontrolu vládních struktur, a přibývající krutovlády v různých formách. Naše generace musí najít schůdná řešení těchto a podobných problémů, má-li lidstvo na této zemi přežít. Zavazujeme se proto jako církev, že budeme usilovat o světové společenství, jež je společenstvím lidí, kteří se navzájem upřímně milují. Chceme hledat odpovědi evangelia na všechny tyto otázky, které rozdělují lidi a ohrožují růst světového společenství.

a) Národy a kultury

Bůh přijímá jednotlivce v jejich rozdílnosti a stejně tak i národy a kultury. Žádný národ a žádná kultura nezacházejí se svými lidmi naprosto spravedlivě a správně a žádnému státu není blaho jeho občanů zcela lhostejné. Církev musí volat státy k odpovědnosti za nespravedlivé zacházení se svými občany a se všemi ostatními lidmi, kteří žijí na jejich území. I když uznáváme oprávněné kulturní a světonázorové odlišnosti každého národa, usilujeme o spravedlnost a mír v každé zemi.

b) Moc a odpovědnost státu

Některé státy mají větší vojenskou a hospodářskou moc než jiné státy. Mocní jsou odpovědní za to, že jejich bohatství a jejich vliv budou používány uváženě. Zdůrazňujeme právo a povinnost lidí ve všech zemích rozhodovat o vlastním osudu. Vyzýváme velmoci, aby uplatnily svůj vliv a rozšířily politické, sociální a hospodářské sebeurčení všech národů, místo aby prosazovaly pouze vlastní zájmy. Víťame mezinárodní snahy o vybudování spravedlivějšího mezinárodního hospodářského řádu, ve kterém by se omezené přírodní zdroje využívaly co nejvíce pro blaho všech národů. Vybízíme křesťany v každé společnosti, aby

nabádali své vlády a hospodářské subjekty ve svém národě k úsilí o zajištění spravedlivějšího ekonomického řádu.

c) Válka a mír

Jsme přesvědčeni, že válka je neslučitelná s Kristovým učením a s jeho příkladem. Proto zavrhuje válku jako nástroj zahraniční politiky. Tento nástroj lze použít jenom jako poslední možnost při bránění zlu jako je genocida, brutální potlačování lidských práv a nevyprovokovaná mezinárodní agrese. Trváme na tom, že je nejvyšší morální povinností všech států, řešit všechny vznikající konflikty uvnitř státu nebo mezi státy mírovými prostředky. Když si vlády stanoví své priority, musí přisoudit lidským hodnotám větší váhu než vojenským požadavkům. Je třeba pranýřovat militarizaci společnosti a skončit s ní. Výrobu, prodej a šíření zbraní je třeba omezit a kontrolovat a výrobu, vlastnění a použití atomových zbraní je třeba odsoudit. Proto podporujeme všeobecné a úplné odzbrojení pod přísnou a účinnou kontrolou.

d) Právo a zákon

Osoby a skupiny osob musí mít ve svém životě a ve svém právu žít ve společnosti pocit bezpečí, má-li být vytvořen a udržován řád pomocí zákona. Za nemorální pokládáme takové uspořádání života, které vede k trvalé nespravedlnosti. Také národy musí mít ve světě pocit bezpečí, má-li dojít k vytvoření světového společenství.

Protože jsem přesvědčeni, že mezinárodní spravedlnost vyžaduje spolupůsobení všech národů, pokládáme Organizaci spojených národů s jejími institucemi a Mezinárodní soudní dvůr za nejlepší současné nástroje k dosažení spravedlnosti a práva ve světě. Vítáme snahy všech lidí ve všech zemích, kteří usilují o mír ve světě prostřednictvím zákona. Vítáme mezinárodní pomoc a spolupráci ve všech krizových situacích a konfliktech. Žádáme přijetí všech států do Organizace spojených národů, které si přejí být členy a jsou ochotny převzít patřičnou odpovědnost. Naléháme na Organizaci spojených národů, aby převzala aktivnější roli v rozvoji mezinárodní arbitráže. Sporné otázky a vznikající konflikty mezi státy by se měly urovnávat závazným rozhodnutím třetí instance. Dvoustranné nebo vícestranné kroky mimo Organizaci spojených národů by měly být v souladu s jejím záměrem a nikoli v rozporu s ním. Znovu zdůrazňujeme svou odpovědnost za svět jako svou farnost a usilujeme o to, aby se všichni lidé a všechny národy stali plnými a rovnoprávními členy vpravdě světového společenství.

7) NAŠE SOCIÁLNÍ VYZNÁNÍ

Věříme v Boha, Stvořitele světa, a v Ježíše Krista, Spasitele všeho stvoření. Věříme v Ducha svatého, skrze něhož poznáváme Boží dary. Vyznáváme, že jsme tyto dary zneužívali a litujeme své viny.

Dosvědčujeme, že stvořený svět je Božím dílem a zavazujeme se, že jej budeme chránit, zvelebovat a odpovědně užívat spolu s ostatními.

Vděčně přijímáme pro sebe a pro druhé požehnání společenství, sexuality, manželství a rodiny.

Zasazujeme se o práva mužů, žen, dětí, mládeže, mladých dospělých, starých lidí a lidí postižených, o zlepšení kvality života a o práva a důstojnost všech lidí.

Jsme přesvědčeni, že všichni lidé mají právo a povinnost působit pro Boží slávu a pro dobro své a druhých a že přitom mají být chráněni; že mají právo na vlastnictví jako svěřenství od Boha, na slušný výdělek a odpovědnou spotřebu; a na odstranění hospodářské a sociální bídy.

Zavazujeme se k působení pokoje ve světě, k prosazování spravedlnosti a práva mezi všemi národy a osobní svobody pro všechny lidi na světě.

Věříme v přítomné a konečné vítězství Božího slova ve všech lidských záležitostech a ochotně přijímáme své poslání zvěstovat evangelium ve světě. Amen.